

KÖZMŰVELŐDÉSI, TÁRSADALMI, GAZDÁSZATI, IPARI, KERESKEDELMI ÉS NEVELÉSÜGYI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSMEGYE ÉS A MEGYEI TANFELÜGYELŐSÉG HIVATALOS KÖZLÖNYE.

MEGJELEN:

hetenként egyszer, vasárnap.

Egyes számok 20 krajczárjával kaphatók
könyvkereskedésekben.

A kéziratok a szerkesztőséghez, pénzek s reklamációk a kiadó-
hivatalhoz utasítandók.

Kéziratok vissza nem adódnak.

Előfizetési feltételek.

Vidéken és Léván házhoz küldve:

Egy évre . . . . . 5 frt — kr.

Hat hónapra . . . . . 2 frt 50 kr.

Előfizetési pénzek postautalvánnyal is küldhetők.

Hirdetések.

Hirdetések: négyhasábos petit sor egyszeri közlésért 7 kr,
kétszeriért 6 kr, többszöriért 5 kr. fizetendő.

A nyiltterben: minden három hasábos garmond sor díja 20 kr.
Bélyegdíj minden egyes beiktatásért 30 kr.

Velünk összekötöttesben levő hirdető-irodák, előfizetőink, vagy a
gyakori hirdetőik tetemes díjkedvezményben részesülnek.

Az egyesületi élet.

V.

Legélénkebb, egyuttal legelterjedtebb az egyesületi élet az ugynevezett művelődési — (ámbar ez minden egyesülésnek kisebb-nagyobb mértékben a sajátja) — egyesületeknél; ilyenek a kaszinók s különféle olvasóköri.

A nagy Széchenyi alkotó szelleme honosította meg ezeket hazánkban.

Mint társaskörök a nemesebb erkölcs s finomabb izlés, a jóra, szépre s nemésre törekvő szellem iskoláiként, s művelődésünk hathatós tényezői gyanánt szerepelnek, és manapság — hála a művelődés geniusának — alig van városi községünk, mely kaszinó-, vagy olvasókörral ne dicsekednék.

Hanem, amint ezt szívesen koncedáljuk ezen egyesületeinknek, úgy nem hunyhatunk szemet azon, nagyon is lábrakapott káros kinövészekre, melyek a politika tulságos bevonásával a párt-szellemet mértéken túl fölidézik, mi az egyesületi tevékenység összhangzására hátráltató befolyást gyakorol.

Ezen hiba különben nagyon is jellemzőleg vonul át egyesületi életünk majd minden ágaiban. — Mindamellett aki egyesületi életünket behatóan vizsgálja, be kell ismernie mégis, hogy ez napjainkban immár alábszállt.

Hajdan, midőn — mint érintők — Széchenyi szelleme létrehozta a kaszinókat, azokban a politikán kívül más ügy nem is igen fordult elő, a kaszinók inkább politikai klubok, mint művelődési társaskörök voltak. Napjainkban minden kaszinó és olvasókör föl tud mutatni egyesületi életéből — a politikán kívül — más tért is, melyen a közjó érdekében latbavetette munkásságát és eredményt hozott létre. S ez bizony kaszinóink, olvasóköreink működésének dicsőségére szolgál.

Hanem, mivel az élet s a világ mindig követelőbb: még mindig nagyon sok van hátra, hogy az egyesületi élet e téren megoldhassa az őtet megillető feladatát. Nem lehet beérnie azzal, hogy a hazai nemzeti irodalomnak hí és buzgó pártolója, amennyiben hűségesen előfizet az időszaki sajtó termékeire; kell, hogy az ezek által hangoztatott közművelődési eszméket fogadosítsa s a gyakorlati életben érvényesítse, és ezt annál inkább, mert az időszaki sajtó a módot és az eszközöket is kijelölte, melyeknek czélszerű felhasználásával a hangoztatott eszmék a gyakorlatban érvényesülhetnek.

Igy a többi között, a magyar irodalomnak pártolása nemcsak az időszaki sajtó előfizetésében, hanem a magyar szakirodalom termékeinek megszerzésében, meghonosításában s könyvtárak föllállításában áll.

Már pedig e részben — tisztelet a dicséretes kivételeknek — kaszinóink, olvasóköreink nem exczellálnak.

Pedig, ha ezek, melyek nagyobb s közös erővel rendelkeznek, nem adnak lendületet ezen ügyek előmozdítására: miként lehetne várni azt azoktól, kik azért léptek az egyesületekbe, hogy amit egyes erővel meg nem tehetnek, azt közös, egyesült erővel teljesítsék?!

Igy pl. minden oldalról hangoztatik a községi könyvtárak föllállítása. Vajjon ki volna e részben hivatottabb a közreműködésre, mint a kaszinók és olvasóköri?

És a hazai, nemzeti közszellemnek föléb-

resztésére, vagy megalapítására lehet-e illetéke-
sebb, hivatottabb tényező a kaszinóknál, az ol-
vasóköriknél, ha ezek a fölolvadási s hangverseny-
estélyek rendezése által kezükbe veszik a kez-
deményezést s összegyűjtik a közönséget?!

Nem lehet ugyan tagadni, hogy már e rész-
ben több kaszinóegyesületek — örvendünk, hogy
ezek sorában a lévai kaszinót is tisztelhetjük —
megkezdették a munkát s a közszellem helye-
sebb irányra vezetett; de mennyi itt még a
kivánnivaló, mindenki beláthatja, ha az e téreni
mozgalmakat figyelemmel kíséri.

Azonban, mert a kezdet nehézségei már le-
győzvék, méltán táplálhatunk reményeket arra
nézve, hogy a folytatás jobb és szerencsésebb
eredményeket fog napról-napra föltüntetni.

Legujabb időben az egyesületi élet nagy
hódításokat tesz a vagyonnak a tűz elleni meg-
mentésében, az önkéntes tűzoltó-egyesületek föl-
állításával.

Ezen egyesülés hasznáról s czélszerűségéről
mindenki meg van győződve, úgy, hogy bizton
várhatni ennek olymértvű elterjedését, hogy ne-
hány rövid év múlva nem fog találkozni község
hazánkban, mely önkéntes tűzoltó egyesülettel
ne bírjon.

Az önkéntes tűzoltó-egyesületeknél eddig
csak azon lehet sajnálkozni, sőt azt méltó meg-
rovással illetni, hogy ezen egyesülettől a va-
gyonnal bírók — kiknek pedig legelső kötele-
ségük ezen egyesülésért buzogni — attól még
mindegyre idegenkednek és saját vagyonuknak
oltalmazását a tűzveszély ellenében azokra sze-
retik bizni, kiknek épen semmi, vagy nagyon
csekély vagyonuk van.

Szeretjük, sőt akarjuk is himni, hogy ezen
abnormitás, — a vagyonosoknak az egyesületekbe
leendő belépése által — hováhamarább ki fog kü-
szöböltetni a haladó kor kérielhetlen követel-
ményei szerént.

Az egyesületi életnek itt nem érintett egyéb
ágairól, valamint a fölhozottaknak bővebb rész-
letezéséről, a viszonyokhoz mértten, fönntartjuk
magunknak egyes alkalmak előfordulásával né-
zeteinket elmondani.

Egyelőre ezzel egyesületi életünk terén a
vizsgálódást befejezzük.

Gyáriparunk.

Nem az összes bars megyei gyárakról van szó,
csak ezek egynemelyikéről, nevezetesen azokról, me-
lyeket az állami középipartanoda két
jeles szaktanára a f. évben meglátogatott s a bennük
szerzett tapasztalatokról következőleg tesznek szakje-
lentést az áll. középipartanoda f. é. Értesítőjében.

E jelentések itteni reprodukálása mindenesetre
közérdekű, sőt irányadó is lehet meggyőnkre.

I. Petrik Lajos vegyészeti szaktanár jelentése
a bars megyei agyagiparról:

A körmöczbányai (Kossuth J.-féle)
kőedénygyár.

A körmöczbányai kőedénygyárban a Körmöcz-
bánya vidéken előforduló agyaggal (schwabenhofi-, lu-
tillai-) és pongyeloki agyaggal dolgoznak, melyekhez
dolomithomok kevernek. Az agyag iszapolása és föl-
dolgozása kézimunkával történik. A malom régi fa-
szerkezet, melyet vizierő hajt.

A gyárban 12 koronggal dolgoznak és van benne
2 négyzetletes, rostélyos kemence.

A körmöczzi gyárban a közönséges asztalkészletek-
ken kívül még mázzal diszített kőedény (u. n. majo-
lika) és jobbfajú, rendszeren máz alatt festett tárgyak
is készülnek.

A gyártmányok művészi tételére a tulajdonos
czég, Eleőd J. ur főnöksége alatt, több éven át nagyobb
áldozatokat hozott, amennyiben a munkások oktatása

ezeljából egy külön rajziskolát tartottak fönn, amelyet
Angyal Béla reáliskolai rajztanár vezetett. Angyal B.
ur a czégtől egyuttal meg volt bizva, hogy a gyár
számára mintákat szerezzon be, melyeknek elhelyezé-
sére a gyárban egy szobát rendeztek be. A körmöcz-
bányai gyárnak most van egy gazdag gyűjteménye,
melyben régi minták és a létező hírnevesebb gyárak
gyártmányai képviselve vannak, amily gyűjteménnyel
egy magyar gyár sem dicsekedhetik.

A Stiasznyi-féle pipagyár Kör-
mőczön.

A világhírű magyar pipa, az u. n. „selmeczi pipa“,
mint ismeretes, leginkább Körmöczön készül. Ezen pipa
előállítására a körmöczzi tűzálló agyagot vörös agyag-
gal keverik és a pipákat annyira égetik, hogy az agyag
líkaosságát csaknem elveszít, azaz kőanyaghoz (Stein-
zeug) hasonlóvá lesz.

A pipákat fém mintákban sajtolják és tokban ége-
tik, mely czélra a kőedény-kemencéhez hasonló, de
kisebb kemence szolgál. Az égetett pipák feketére-
festése ugy történik, hogy szalmatűz üstjébe tartják
és a kormos pipákat dörzsölés által kifényesítik.

A selmeczi pipa most is igen fontos exportezikk,
melynek kivitele talán még nagyobb mennyiségben
történik, ha a pipát inkább az egyes külföldi népek
izléséhez mért alakokban állítanak elő.

Ujbánya.

Ujbányán 60 fazekas és kályhás van és azonki-
vül a szomszéd falvakban is foglalkoznak agyagiparral.
Az ujbányai fazekasok kisiparosok modorában dolgoz-
nak s csak a színes, durva agyagot használják közön-
séges agyaguk előállítására, habár ott mintegy 13
agyagfajta ismernek, melyek között fehér és tűzálló
agyag is van. Az ujbányai agyagipar emelésére egy
tanmühelyt állítottak föl. Ezen intézetnél bővebben való
foglalkozást szükségesnek tartom, annál inkább, mivel
hasonló tanmühelyek alapítását most több helyen java-
solták és tanácsosnak tartom, hogy az Ujbányán drá-
gán megszerzett tapasztalatokat új alapításoknál figye-
lembevegyék.

Az ujbányai tanmühelyt a pozsonyi iparpártoló
egyesület és Ujbánya-város tartja fönn, és fönntartá-
sához hozzájárul még a földmivelés-, ipar- és kereske-
delemügyi m. kir. miniszterium is. Ezt a tanmühelyt
ezek szerént, három testület pártolja, de ügyeit egy se
vezeti.

A tanmühelyt csak a legszükségesebb tanerőkkel
igyekeztek ellátni, t. i. egy munkavezetővel és egy
rajztanárral. Ily kevés tanerővel is lehetséges volna
egy tanmühelyt fönntartani, föltéve, hogy a földolgo-
zandó agyag megvizsgáltatott már, úgy, hogy a munka-
vezető csak a kipróbált receptek után dolgoztathat.
Az ujbányai agyagok pedig még tanulmányozva nin-
csenek és a két éven át alkalmazva volt munkavezető,
ki különben technikai ismerettel nem is bírt, az egész
időn át csak vakon experimentált, még pedig mindjárt
nagyobb tömegekkel. Ezek a kísérletek meglehetősen
pénzbe kerültek és a mühely még azt sem volt képes
előállítani, amit Ujbányán a közönséges iparos gyárt.
Ujbanban új munkavezetőt szerződöttetett az intézet.
Mint észrevettem, ennek több gyakoriata van és re-
mélhető, hogy inkább czélt fog érni. De a tanmühely
még akkor sem lesz életképes, ha a munkavezetőnek
sikertülni is fog a gyártás, mert a tanmühely feladata
az oktatás és a haladás, és e czélból szüksége van a
tanmühelynek egy irányadó vezetőre. A munkavezető,
ki csak intelligens munkás, nem lehet az; és a rajz-
tanár, ki műveltségi fokánál fogva hivatva volna a tan-
mühelyt vezetni, épen csak rajztanár és nem keramista,
és manap alig is találunk Magyarországon rajztanárt,
ki annyi technikai képességgel bírna, hogy egy tanmü-
hely vezetője lehessen, s különösen nem ily csekély
fizetés mellett, melyet Ujbányán a tanár azonkívül nem
is kap rendszeren.

Tanmühelyek vezetésére leginkább technikailag
képzett tanerők volnának hivatva, de mivel ily költsé-
ges tanerőket nem alkalmazhatunk minden kis intézet-
nél s ilyenek nem is állnak rendelkezésre, az igazga-
tást a rajztanároknak bízhatjuk, de ezeket e czélra még
csak ezután kell kiképeztetni. E czél elérése szükséges
volna azon rajztanároknak, akik ily gyakorlati műkö-
dési körbe jutnak, később alkalmat adni arra,
hogy a kellő speciális szakképzettséget megszerezhessék.

A Migazzi-féle kályhagyár Ara-
nyos-Maróthon.

Migazzi gróf—Aranyos-Maróthon kályhagyarat állított föl. Tekintve azt, hogy a gyár csak két év óta áll fenn, már szép eredményeket ért el, ha kivált megdöbbenünk, hogy a munkaerőket is csak most kellett nevelni. A gyárban főképen színes kályhák készítenek ó-német minták után. A kályhagyárral összekötött téglagyárban cserepet is gyártanak és pedig a fölvidéken alkalmazott hullámos alakot.

A Majthényi L.-féle agyagáru-gyár Roszkoson.

Ezen, Aranyos-Maróthtól nem messze fekvő gyárat Majthényi L. roszkosi földbirtokos 2 évvel ezelőtt alapította.

A roszkosi agyagáru-gyár könnyesővek (Steinzeugröhren) alagesővek, kövezetlemezek, tűzálló homoktégla és francia cserép (Falzdachziegel) előállítására van berendezve. Nyers anyagul szolgál a roszkosi tűzálló agyag és kvarcz, mely anyagok jó minőségben, közvetlen a gyár mellett fordulnak elő.

A gyár egészen modern berendezéssel bír és gépekkel jól van szerelve. Van a gyárban: agyagkeverő, csásajtó, 2 alagesőajtó, 2 téglasajtó — a tűzálló téglák a lemezek sajtolására; és francia-cserépsajtó (Falziegelpresse). Azonkívül a gyárban megvannak a kellő aprítógépek stb. A mechanikai erőt egy lokomobil szolgáltatja.

Az agyagáruk égetésére egy folytonosan égő kemence szolgál (Ringofen mit kontinuierlichem Betriebe) és a csövek égetésére 2, lefelé huzódó lángu kemence. A fűtés fával történik.

Hátránya a gyárnak, hogy vasuti közlekedéssel összeköttetése nincsen. A vállalat még mindig a kezdet nehézségeivel is küzd, különösen iskolázott munkások nehezen nyerhetők a nálunk még ismeretlen csömunkához.

A vállalkozó igyekezett két, nálunk eddig még nem gyártott agyagárukat, — a könnyeső- és a francia cserépnek — előállítását meghonosítani. Hogy a francia cserép alkalmazása nálunk fog-e elterjedni, vagy nem: erre most még nehéz felelni; Németországban alkalmazása mindinkább terjed. A könnyesővek pedig, n. m. könnyesővek, kéményesővek stb., nagy kelendőséggel bírnak nálunk és eddig csak a külföld látja el a magyar piacot.

II. Jalsovszky Géza, gépészeti szaktanár jelentése a bars megyei papiros-iparról:

Scheller Frigyes és Vilmos papiros-gyára Körmezbányán. E gyár két, egymáshoz mintegy fél kilométernyi távolságban levő épületből áll, melyek közül a kisebb épületben a faanyag előállítását eszközölik, a másik nagyobb épületben pedig, — mely a gyár főépületének tekintendő — a kész papiros lesz előállítva és a rongyanyag földolgozva.

A gyár berendezése. A berendezési tárgyakat képezi: egy gőzített és főző-kazán, egy vízszintes fagyógép két késpárral, három forgó zuzómalom két kövel, egy köjárszerű daráló, három finomító köjárt, egy tartalékkád, egy emelő-kazán, melyből az anyag közvetlen a gőz nyomása által nyomatik egy magasabb teremben elhelyezett foszlató hollandikába, egy nagyobb és egy kisebb kavarkád, egy pépszabályozó, egy szalagszerű papiros-gép 52" szélességgel, egy háromhengeres szárítókészülék, két papiros-vágó-asztal, egy hidraulikus sajtó, egy víz-zivattyú.

A motor öt vizkerék, 80 lóerővel, s egy kisebb gép, mely a papirosgépet hajtja.

A nyers anyagok beszerzése. A nyers anyagot rongy és átgőzölt faanyag képezi. A rongyot a környékből szerzi, a pótyanyagul szolgáló gőzölt fát pedig maga állítja elő léczdarabok és egyéb fenyő-fahulladékokból. A gyártás céljaira szükséges vizet, kavics-rétegen átszűrve, a hajtópatakból veszi.

Gyártmányok. Gyártmányait különböző színű csomagoló papirosok képezik, — tulnyomó köztük a sárgásbarna színű. Gyártmányait az országban árusítja el.

A gyári személyzet. A gyár üzleti és technikai vezetését a tulajdonosok maguk eszközlik. Munkásaik száma 20—25.

A körmezbányai faköszőrülő.

Körmezbányához mintegy 4—5 km. távolságban van egy kisebbüzemi faköszőrülő-gyár, melynek berendezését: egy függélyes Wölter-féle faköszőrülő, két osztályozó készülék, egy lemezpapiros-gép hengeres huzalszövettel, egy köjárszerű finomító és egy szivattyú képezi. A motor: egy vízi kerék, mely 3 m. vizesés mellett hajtja az egész gyárat. Gyártmányát leginkább a hermaneczi papirosok fogyasztja. A fenyőfát a környékből, a gyártás céljaira szolgáló vizet pedig a hajtópatakból veszi. A gyárat a tulajdonos maga vezeti. Munkásaik száma 5—6 férfi. — Gyártmánya abból áll, hogy a 8—10 cm. keresztmetszetű és 3—400 mm. hosszúságú fadarabok egy kazánban luggal és gőzzel jól átjártnak, melyek aztán még apróbbra vágva, babszem nagyságú darabkára lesznek darálva s aztán a görgőmalmok és finomító köjártok segítségével papirosanyag lesz belőlük — a papiros-gyár számára.

Különfélék.

— Lévai milliók. Érdekes statisztikai adatokat kaptunk Léva város évi forgalmáról, melyszerint I. A piac és kereskedés utján forgalomba jő (métermázsákban) buza 150,000, rozs 150,000, árpa 120,000, zab 30,000, kukorica 20,000, hüvelyesek 10,000, burgonya 8000, gyümölcs 4000, liszt 50,000, só 30,000, kávé és csukor 1800, gyarmat-árak 19,590, dohány 1000, nyersbőr és gyapjú 20,000, épületfa 20,000, faszén 1200, kőszén 400, rongy 500, fakéreg 15,000, vas- és vasgyártmányok 150,000, összesen: 711,490 mázsa; továbbá 15000 köbméter tűzifa, 7000 hel. bor, 1000 hel. sör, 2250 hel. egyéb szeszital; 1500 drb. hizott ökr. Az évenkénti 5 országos vásáron megfordul 13,070 szarvasmarha, 900 ló, 15,000 birka, 2000 sertés, 120 kecske (tehát 39,190 gazd. állat). A piaci és kereskedelemnek itt kimutatott forgalma összesen 8 millió forintot képvisel. — II. A póstai forgalomnál: belforgalom készpénzben 600,000 frt. Kocsipósta forgalomnál: a) exportáltak évenként 6 millió, s b) behozták szintén 6 millió frt érték; eszerint a pósta évi összes forgalma 12.600,000 frtra rug, ehhez adva a piaci forgalomban keringő 8 milliót: városunkban az évi összes forgalom: húsz millió hatszáz ezer forintot tesz ki.

— A szt.-benedeki apátsági templom restaurálásáról a következőket írják nekünk: Az ablakok közül már csak egy van még beillesztendő. Történelmi szem-

pontból legérdekesebb a legközelebbi időben három hét előtt beillesztett, udvarfelőli oldalon diszló középső ablak. Ezen a középső felső kép Nehemias esztergomi érseket ábrázolja, ki a Géza király által építtetett román izlésű templomot 1075-ben felszentelte. Alatta jobbról Milkovics Miklós esztergomi generális vikárius képe látható, ki a később gótizálásra épített templomot 1483-ban, július 11-én újra felszentelte. Ezzel egyenlő magasságban balról áll a jelenlegi hercegprímás bíbornoki diszben, ki a megújított templomot az idén lesz felszentelendő. Azonkívül figyelemreméltó, hogy a 4-ik és 5-ik harang is már megérkezett. Ezek a tűzben elolvadt régi harangok maradványaiból öntettek. A nagyobbiknak az alsó karimáján a fölirat következő: „Ad honorem sanctissimi sanguinis Domini nostri Jesu Christi, in hora mortis caveat nos ab insidiis hostis. MDCCCLXXXIII.“ Ezen haranggal tehát a „Krisztus vérenek tiszteletére“ Mátyás király által ajándékozott harang ismét meg van örökítve. A kisebbik harang körirata a következő: „Az 1881. évi tűzvész által elpusztult régi harangok maradványaiból öntette az esztergomi főkáptalan 1883.“ Mindegyik harangon még következő fölirat van: „Öntötte Seltenhofer Frigyes és fia Sopronban.“

— A budapesti állami közép- s ipartanoda igazgatósága fölhívja mindazon szülöket és gyámokat, akik gyermekeiket a jövő tanévre a közép-ipartanodába kívánják adni, hogy azokat az általuk választandó szakban való előleges gyakorlat végett valamely műhelyben, vagy gyárban, — az építészeti szakra készülöket pedig építkezéseknél helyezték el a nyári szünidőre, mert ez uton a fölvtelnél a gyakorlati előképzettséggel is mind szigorubbán megkívánatik. — Azon tanulók, akik valamelyik középiskola negyedik osztályának bevégezése után lépnek a közép-ipartanodába, jogosítva vannak az egyévi önkéntességre.

— Az érdekes találkozás, — mely a körmezbányai főreáliskolát ezelőtt 10 évvel végzett urak között az időre kitűzve volt — közeledik, s ez alkalomból Schröder Károly intézeti igazgató értesíti az érdekelteket, hogy a rendező bizottság a következő programot állapította meg a találkozási ünnepélyre: F. évi augusztushó 2-án (szombaton) esti 8 órakor találkozás a „Szarvas“-vendéglő termében. Vasárnap d. e. 10 órakor üdvözlő ünnep a főreáliskola dísztermében s ugyanakkor megtekintése az intézet új épületének s gyűjteményeinek, d. u. 1 órakor közös ebéd a lövé-helyiségben, ugyanitt este táncmulatság.

— Adakozás. Az esztergomi primás öherczegsége Csárad községet — iskolájának újbóli fölépítése céljából — 200 frttal fölszögléni kegyeskedett. Most már az egész maróthi járásban Csáradnak van legszebb iskolája és tanítói laka. Az építkezés 3300 frtba került, mely összeg minden egyes adóforint után 1 frt 37 kr-ral számított pótdadóval födöztetett.

— Jótékony célú mulatság. A lévai szabó-íjuszág 1884. júliushó 20-án a Kolibál-féle kertben, a lévai Stefánia-árvaház javára zártkörű táncestélyt rendez. Belépti díj tetszés szerént. Kezdeté 7 órakor. — A kibocsájtott meghívó másra át nem ruházható és kívánatra előmutatandó. Kedvezőtlen idő esetén az estély 27-ére halasztatik.

— A hazai ipar emelése szempontjából egy üdös és hathatós tényezőnek kell elismernünk a fővárosi

Tárcza.

A kaszás.

— Irta: Barsi Aladár. —

Izzó sugárözönt	Pihenni földre ül
Lövell a nyári nap,	Sohajtra — „Istenem!“,
Önkéntelen köszönt	De nincs szíven belül
Izzadt fön a kalap,	Nyugvás, csak gyötrelom;
Tenyér a homlokon	A talp, tenyér sajog,
Verejtéket törül, —	Lázad a képzelet:
Libegve néz körül	„Éjt nappallá teszek,
Kaszás a „rend“-soron.	Mégis szegény vagyok!...
Kaszája éltelen,	Gazdámnak garmadák,
Két karja nyugni vágy;	Nekem pár zsáknyi „rész“...
Kaszát mig fen, pihen —	Mért húzom az igát? —
S tovább a rendbe vág.	Süüledj, szakadj le, ég!“

Jól neki gyűrűkőzék,	S az ég — lesüüledett:
Dúl sorba, rendre rend,	Elfödte éjhomály,
Fntnak a fürjesibék,	Lezárv a szemet
Amint kaszája peng.	S aludni intve már.
„Marokverő“-leány	Kéve-vánkosra rogy,
„Kézé“, kötél „ereszt“,	Mélyen elszenderül; —
És nő a sok „kereszt“	S a regg midőn derül,
A hosszú rend nyomán. —	Föülbred arra, hogy
Munkál a fáradt kéz	Kaszája éltelen
Az esti csillagig:	S éhgyomra enni vágy...
Kaszás az égre néz,	Kaszát gyorsan kifen
Az isten ott lakik.	S újból a rendbe vág.

Szépek albuma.

Mi lehet ez?

Egy könyv, melynek lapjairól — a nyomott betűk némasága helyett — kedves benyomást keltő női arczok beszédes vonásai szólnak hozzánk. Egy könyv, melynek szövegét a vad indián s a medvebőrös eszkimó épen ugy megérti, mint a csiszolt párisi gavallér. Egy könyv, melyre büszke lesz a magyar, mert lapjain a magyar női szépségek lesznek bemutatva a nagyvilágnak az 1885-iki országos kiállításon. Egy könyv, melyben a női szépség legilletékesebb illusztrációra láthatunk.

magyar nők sorakoznak legióba, legióba — mondom, mert hiszen: „hol terem több jó bor és több szép leány, mint idebenn Magyarország határán?“

Annyi nálunk a szép nő, „mint a virág a réten“. Egy óriási koszoru telik ki belőlük, egy olyan koszoru, mely elbájl és megbüvöl minden nemzetet s irigygyé teszi ezeket reánk. Vétek volna meg nem kötni e szép koszort.

Két évvel ezelőtt a fővárosi Szt.-István-ünnepélykor egy „szépség-verseny“ rendeztek a magyar leányok között, kitünő eredménnyel. Az ez alkalommal kitüntetett szépségek neveit s arczképeit lázas sietséggel közölte minden művelt nemzet sajtója, róluk beszéltek mindent, sőt látni kívánták őket, s legelső sorban Párisból fényes ajánlatok tétettek kitüntetett szépeinknek, hogy szépmagukat személyesen mutassák be a külföldön. Egynemelyikük vállalkozott is e szerepre s szépségével alig győzte aratni a sok babért magának és nekünk.

Az 1885. évi kiállításon bemutatandó szépség-album sokkal kényelmesebb eszköz lesz föltüntetni kiváló specialitásunkat: szép nőinket a világ előtt, mint a szépség-verseny, mert ezutóbbi hosszabb időt venne igénybe, s hozzá még egy adag indiskrézióval is jár, mert a személyes pályázat zavarólag hat szépeink szerénységére, ellenben a nevezett albumban diszkrézió biztosítatik, hogy a benne kiállítandó arczképek névtelenül foglalnak helyet s így az albumból kimaradnak, még a nevére legföltékenyebb szerénységnek sincs oka.

Egyébiránt hadd szóljon itt helyettem a tervezett album kiállítómesterének fölhívása, melyet országszerte kibocsájtva, így hangzik:

„FÖLHÍVÁS

hazánk szép hölgyeihez

a „Magyar szépségek albuma“ érdekében.

Hivatkozva azon élnék érdeklődésre, melylyel a fővárosi és vidéki társaságok a Magyar szépségek albumának ügyét fölkarolták, vagyok bátor hazánk szép hölgyeit tisztelettel fölkiéri, hogy engem ez önzetlen működésben támogattni sziveskedjenek.

A Magyar szépségek albuma az 1885. évi országos kiállításra készül, s mint ilyen, — hazánk egyéb nevezetességei mellett — egyik legnagyobb nevezetességét: szép hölgyeit fogja a kiállít-

tást látogató nagyszámu hazai és külföldi közönségnek bemutatni.

De, hogy e cél elérve legyen, szükséges, hogy az album ne csak egyes arczképeket, hanem hazánk szépségeinek teljes és hű csoportját, s különösen ne csak ragyogó szépségeket, hanem a magyar typus minden változatát mutathassa be.

Ez okból bátorkodom hazánk szép hölgyeit fölkiéri, hogy műtermem (Budapest, Erzsébetter 7. sz.) minél előbb meglátogattni sziveskedjenek, annális inkább, mivel a képek a fölvételek sorrendjében lesznek az albumban elhelyezve s azoknak művészi kidolgozása hosszabb időt és nagyobb műgondot igényel. Azon, igen tisztelt hölgyek, kik a fővárost a kiállításig nem látogatják meg, sziveskedjenek legujabb arczképeiket hozzám beküldeni, hogy azután teljesíthessem a fölvételt, mely különben minden díj nélkül történik s a gyűjteményt a kiállításig senki sem tekintheti meg. Megemlítenék találon, hogy az album a kiállítás után a Magyar nemzeti muzeum tulajdonába fog átmenni és ott tovább is megzemlélhető lesz és mint nemzeti kincs fog tovább is örízteni. Azon reményben, hogy ezen hazafias működésben becses támogatásukkal fogok találkozni, — vagyok tiszteletteljes hívük Budapest, 1884. júliushóban.

Ellinger Ilés,

m. kir. udv. fényképész.

Kérem egyszersmind az ifjúságot, miszerint szép ismerőseik címeit velem tudatni sziveskedjenek, hogy a fölhiást azoknak is elküldhossem.“

Nos, kedvelt szépeink, Bars megye szépei, nemde önök is résztvesznek a pályázatban?! Szeretem hinni, hogy igen. Mert, lássák kérem, akinek a természet szép arczot és tetszetős külsőt ajándékozott, abban a nőben benne rejleni hiszem egyuttal azt a becses virágot is, mely készséggel nyitja meg kelyhét a nemes, szép és jó előtt; szeretem hinni, hogy a szép nőben benne van egyuttal a honszeretet bajos virága, ezt a szép virágot fogják ama albumba helyezni, ha abba szép arczképeiket beküldik s ott minél tömegesebben helyet foglalnak a haza dicsőségére.

Igen, a haza dicsőségére! Mert a nő-kultus és nő-emancipáció mai korszakában már politikailag is jelentékeny polczra emelték a nőt — értékes előnyeik ezek összessége: a „szép“ megtestesült fogalma; s mindez oly hatalom az önök kezében, hölgyeim, hogy nemzetközi jelentőséggel imponálhatnak az idegen népek előtt, ha diszes arczképkoszorújukat minél több arczképpel törekszenek nagyszabásúvá tenni a szépség-albumban.

Vegyenek hát részt e jelentékeny misszióban

középipártanodát, mely derekasan működik azon, hogy a hazai kisipar — mely mai alakjában a külfölddel szemben mindig tért veszít — átváltoztassék gyáriparrá. Tájékozással tudatjuk, hogy ez intézet nem műmunkásokat s nem műiparosokat nevel, hanem építő mestereket s építőpallérokat, a gépekkel dolgozó iparágak számára pedig előmunkásokat, művezetőket s kiváltságos olyan szakembereket képez, kik a kisebb ipartelegeknek s gyáraknak önálló vezetőivé is lehessenek. Az intézet 3 tanfolyamra oszlik. Bars megyéből az idén csak az I-ő tanfolyamon voltak hallgatók, és pedig: Ádám András G.-Kelecsényről, Adler Gusztáv Zelizről, Bolemán Árpád Léváról, Stiaszny József Körmöczbányáról; ezek mindenike 4-6 real-, vagy gymn. osztályu végzettséggel lépett e tanfolyamra, melyet sikerrel végeztet el 3, megbukott 1. — Az első tanfolyamon a tantárgyak és oktatás közések, a szaktanítás a 2-ik és 3-ik tanfolyamon van szervezve. A szaktanítás egyes csoportjai ezek: építészet, gépészet, kétrendbeli vegyész, fémvasipar, faipar. Ezek mellett van még az u. n. gépkezelők, fűtők és molnárak téli tanfolyama is. — Az iskolai év kezdete szept. 15., és vége jun. 30-án. Fölvételnek: az ipariskolát, vagy a gymn. vagy reáliskola 4 osztályát sikerrel végzett 14-15-éves ifjak, sőt azok is, kik fölvételi vizsgát kiállni képesek. A tanítás díjmentes, sőt egyes tanulók évi 25-120-rtos ösztöndíjakban s egyéb jutalmakban részesítettek. — Ajánljuk ez intézet igazgatóságának e rovatunkba foglalt fölhívását a szülők figyelmébe.

— A kolera-ellenes elővigyázatok megtételénél a leglekiismerete ebb és minden oldalra kiterjedő figyelmet és gondosságot nem győzzük utolag is hangoztatni — azon alkalomból, hogy a kolerajárványnak egyik neme már jelentkezett megyénk területén a multhéten, nevezetesen Ar-Maróthon, hol egy cholera-est fordult elő. Igaz, hogy ez majd minden ayáron szokott előfordulni, de ez az egy eset is elég arra, hogy ha nem is aggodalmat, de mindenesetre éber elővigyázatot keltsen mindenikünknel a járványosnak hirdett mostani napokban!

— Névváltoztatás. Dr. Goldstein Miksa lévai gyakorló orvos vezetéknevének Gellényi-re kért átváltoztatását a belügyminiszter rendeletileg engedélyezte.

— A stubnyai fürdő (Turóczmegyében), mely eddig elhagyatott állapotban volt, most szép jövőnek néz eléje. Körözbanya város, mint a fürdő tulajdonosa, elhatározta az egész fürdőt modern izlés és kívánalmak szerént átalakítani, még pedig úgy, hogy a 300,000 frtnyi költséggel előirányzott építkezések már a jövő hóban kezdetüket veszik. E gyökeres átalakítás mindenesetre szebb kort és nagyobb keresettséget teremt a stubnyai fürdőnek, hol az ideai állandó vendégek száma csak 123-ra emelkedett, a napi vendégek pedig 850-re, holott rendkívül bő gyógyvize oly gazdag s oly magas hőfoku (465 C.), hogy gyógyerőre nézve bátran sorozható a világ legűresebb hévfürdői mellé. A fürdő restaurálásával tehát Körmöczbánya a hazának egy büszkeséget, magának pedig elismerést szerez.

— Új posta lépett életbe e hó 16-án Garab-Kövésd hontmegyei községben, melynek kézbesítési

körébe Bajta, G.-Kövésd, Kicsind és Leléd községek vannak beosztva.

— Léva város rendőrkapitányi hivatala a mult számunkban közölt szerencsétlenségre vonatkozólag, kétrendbeli okiratot küldött be hozzánk annak igazolását végett, hogy a szőlőpásztoroktól a fegyver elkobzását a városi közülés 1881. aug. 11-én 17 szavazattal 5 ellenében elhatározta ugyan, de a határozat végrehajtását az alispán megakadályozta — azon indoklással, hogy a szőlőpásztorok nem községi, hanem magánzolgák s így ezeknek föl-, vagy lefegyverezése csak a szőlőtulajdonosok jogköréhez tartozik. — Tudomásul vesszük e mentséget, de ennek dacára is — föntartjuk magunknak a nyilvános fölszólalási jogot aziránt, hogy a városi közülés által nagy szótöbbséggel hozott üdvös (— de talán nem kellőleg okadatolt —) határozatnak a megyei fölsőbb hatóság csakis téves információ következtében vághatott elébe, mert a szőlőesősök épen nem „magán-“, de olyan „községi szolgák“, kik fölött a rendőri közegek tartanak fölügyeletet s e rendőri fölügyelet jogát maga az alispán se vonta — s nem is vonhatja kétségbe. Meg nem engedhető tehát, hogy a rendőrkapitány módot ne keressen életbeléptetni a fönti üdvös határozatot, melyet a városi közülés a közrend érdekében mondott ki, s melyet az alispáni hivatali rendőrségünk tekintélyének hátrányára akadályozott meg. Ellenkező esetben, a fegyverhez értő józan s megbízható emberek alkalmazandók fegyveres örökül.

— Roppant szélvihar dühöngött f. hó 14-én délután és 15-én éjjel, mely alkalommal a szél számos fát és háztetőt ledöntött, a gabnakereszteket pedig tovaröpítette s egyik gazdáét a másikéval összekeverte. Villámcsapás is több helyen történt megyénkben, így Maróthon a Migazzy-féle uradalom egyik pajtájába és Gyarmathon a bérlő majorjába a villám beleütött s ez utóbbi helyen a keletkezett tűz semmivé tette a gőzcséplőgépet s a kazalokban is jelentékeny kárt okozott.

— Miben áll a kolera? E kérdésre Sámuel G. stuttgarti tanár egyik szakmunkájában így felel: „A kolera-betegség folyamata nem egyéb, mint az ugynevezett komma-bacillusok által előidéztet átizzadási folyamata a bélesatornának, mely oly erőszakos, hogy a vér megsűrűsödését, érdugulást, a vérkeringés megszűnését, s halált von maga után. — Ha a folyamat a könnyen gyógyítható hasmenésnél tovább terjed s a beteg a bélesatorna bedugulásáig eljutott, akkor az átizzadási procedúra közvetlen gyógyíthatása kizártnak tekintendő. Az első stádiumban a test mindazt, mit beadunk neki, hányás és székelés útján csakhamar eltávolítja magából, s az emésztő szervezet még akkor se szívja föl a beadott anyagot magába, ha a gyomorizomzat azt kiadni többé nem is volna képes. A rizs-léhez hasonló gyomornedvek ekkor hamar megtöltik a bélüreget. Az erős izzadásban levő véredények ez izzadságot szintén nem képesek föl szívni. A vér tehát víztartalmából folyvást veszít s az izzadás folytán támadt e veszteséget nem pótolja a bélesatornából föl szívott táplálék. A vér e vízvesztésében rejlik a halál közvetlen oka. — A gyógyítás főadata tehát az, hogy a vízvesztés megakasztassék. De ennek nagy akadály, hogy a test ebben a stádiumban a danaidák hordójához hasonlít: ami vizet egy

uton kap, azt más uton kiadja magából. A tanár ezért beöntések, injekciók útján ajánlja a vért — elvesztett víztartalmáért — kárpótolni. Ezzel reméli a vér megsűrűsödését s a keringés beszünését megakadályozni.

— Rovid hírek. — Időjárás: A jövőhétre általában változó időt várhatni, helyi esőkkel s itt-ott zivattal. — A kolera Franciaországban még mindig tart, de szerencsére tovább nem terjed; félnek azonban, hogy ott a kolera-anyagok az idén annyira megfészkelik magukat, hogy a járvány a jövőévben még nagyobb erővel fog kitörni. E szempontból már kezdik rebesgetni, hogy a magyar országos kiállítás az 1885. évről elhalasztassék, nehogy az esetleges járvány fönkretege a kiállításához kötött reményeket. — A magyar esendőrség szervezése már végleg be van fejezve, még csak a csendőrségi főparancsnok hiányzik; ez állásra, mint hírlík, Forinyák Gyula honvédtábornok-örnag van kiszemelve. — Német színészek próbáltak szerencsét a napokban Érsekvárván, de pártolás hiányában elszéledtek onnét. — Migazzy Vilmos gróf tőkésújfalusi birtokát megvette egy brünni bankár-vőlegény 222,000 frtért s az új birtokra — menyasszonyául viszi tavarnoki Stummer Ágost leányát, Augusztát. — A horvát tartománygyűlést Ófelsege fölözlatia; valószínűleg megszokta már az ottani örökös botrányokat. — Görgey tisztázása érdekében régi honvédtisztek nyilatkozatot készülnék kiadni, melyben Görgeit a hazaárulás vádjá ellen védelmükbe veszik. A nyilatkozat ma-holnap kikerül a sajtó alól s el lesz benne mondva az is, hogy miért késtek eddig Görgey rehabilitációjával. — A mezőgazdaságnál ezidőszerént el van foglalva hazánkban 4-millió 520 ember, nevezetesen 1.451,000 földbirtokos, 23,000 haszonbérlo, 11,000 gazdatiszt, 554,000 éviszolga, 771,000 mezei munkás, 35,000 szeller, 698,000 családi kisegítő; — míg az iparral csak 788,000, a kereskedelemmel pedig 185,000 ember foglalkozik.

Apróságok.

Kolerás adoma: Egy francia prefekt a belügyminiszterhez így táviratozott: „Mindén elővigyázati intézkedést megtettem, mindén rendben van, most már csak a kolera várjuk.“

Tévedés. Háziasszony: „Hát ez megint micsoda? Ebben a köcsögben nincsen tej, hanem tiszta víz!“ — Parasztasszony: „Oh istenem, akkor ma egészen elfelejtettem tejet öntení hozzá.“

Zsindely és a §. Unalomból háza tetejét zsindelyezte egy csizmadiamester. — Ni-ni, szólítá meg őt az arra sétáló szolgabíró, hát maga ehhez is ért? — Igen, felelt a csizmadia, csak olyan mesterség ez téusuram, mint a szolgabíróság. Ott a paragrafus, itt a zsindely utáú megyünk.

Tanügy.

Léva, 1884. jul. 14.

A Bars f. évi 27. számában „Revizor“ aláírással egy közlemény jelent meg, mely a lévai k. r. nagygymnázium ezévi Értesítőjét figyelmére méltatva, ugyanabból a valóságnak meg nem felelő adatokat saját szerű kommentár kíséretében hoz köztudomásra. Elengedhetlen kötelességemnek ismerem némi fölvilágosítással szolgálni R. urnak, mert tévedése valóban bámolatba ejt, mit e téren való tájékoztatásának kell betudnom.

R. ur kiválóan pártfogása alá veszi a menthetetlen hanyagságuk folytán elégtelen tanjegyeket nyert tanulók sorsát s így nolens-volens desperatarum causerum — defenzorra avatta föl magát. Nem tudom, mily intenzió vezette tollát kíméletlen sorainak előteremtésében, de annyit sejtek, hogy itt megsértett hiuság és kicsinykedésekből eredő bosszu viszik a főszerepet, épen oly időben, midőn a Bars a lévai főgymnázium létesítése előharczosainak valjja, vagy legalább hirdeti magát. — (A Bars ezt igenis valjja szóval és tettel, de soha nem „hirdeti“, nincsen is erre szüksége, mert e tekintetbeni előharczosága olyan multon és jelenen alapul, melynek megkritizálásához körültekintőbb szavak kívántatnak, mint amilyenek közé e megjegyzést beekeltük. — Különben ennek dacára is, ime tért nyitunk, csak tessék — a gymnázium érdekében! — Szerk.)

De térjünk a dologra! R. ur az elbukottak számát 63-ra teszi s ebből hozta ki a megsíratandó áldozatok nagy számát, mi szerént az ifjuság harmadrészt teszi. Okoskodása ferde alapon nyugszik, mert a javítóvizsgálatra becsajátók (34-en) soha sem tartoznak a tulajdonképeni elbukottak sorába, ezek, a szünnapok alatt kellőleg elkészülve, a megejtett és jó sikerrel kiállott javító vizsgálat után, fölsőbb osztályokba léphetnek. R. ur továbbá a pótvizsgálatra utasított egy tanulót szintén az áldozatok közé sorozta, pedig ez a vizsgálati napon tevése miatt jelen nem lehetvén a vizsgálaton, utólagosan megvizsgáltatván, jelenleg az örvendezőkkel együtt örvend a szünnapok kellemeinek és R. ur lamentáczója fölött édesen mosolyoghat. Azonban R. urnak arra az egyre is szüksége volt, hogy kedvencz kerekszámát, a 63-at, kihozhassa.

Az egység különben — ha a mennyiségtnak hihetünk — sem nem szoroz, sem nem oszt; de az összeadásban, mint mindig, ugy a jelen esetben is, többletet adott, hogy az áldozatok száma annál nagyobb legyen. Tényleg 28 utasított az illető osztályok ismerlésére, mi a tanuló-ifjuság heted-, nem pedig harmadrészt képezi. Ezek tehát azon számandó áldozatok, mely áldozatoknak nagy része egész vígan vette osztálytanára kezéből bizonyítványát az év végén, mitsem törődve az édes-szülék haragjával, annál kevésbé R. ur — mint patrónusuk — nyilatkat szóró förmedvényeivel.

R. ur elismeri, sőt saját szavaí szerént, érteni is véli, hogy a latinnyelv tanulása nehéz kezdő gymnazistára nézve s midőn az I. oszt. 62 rendes tanulóiból 17 elégtelen tanjegyet kapott, ebben teljes megnyugvást (?) talál, de, hogy a számtanból 20 tanuló nem felelt meg a várakozásnak, azt nem tudja, vagy nem

minél számosabban s ne vonuljanak vissza e térről pusztá szerénységéből, mert hiszen az albumban senkinek a neve nem lesz fölírva, mindenik arczképről csak annyit tud meg a nagyvilág, hogy ezek mind magyar nők, mind magyar szép-égek!

Ne higgyék, hogy ez arczképgyűjtemény a hiuság mezét vonná az illetőkre. Legkevésbé sem áll ez, mert az arczképek inkognitó jellege egyedül azt a nemes ambiciót árulja el, melylyel a világ előtt szépségét bemutatni minden nőnek joga van. Sőt a nőnek, ugyszólván, legfőbb joga, hogy tessék, e jog nélkül megszünnék nő lenni. S én tisztelni tudom e szép jogot, mert ebben pontosul össze a kapocs, mely a társadalmat s ebben a nőt és férfit egymáshoz fűzi. Ha a nő tetszeni nem vágya, nem tetszenék senkinek s nem volna szerelem, ennélkül pedig egy nagy nulla volna a világ.

Joggal kívánhat tetszeni a leány, hogy megtalálja a maga ideálját; de joga van tetszeni a férjesnőnek is a világ előtt, mert csak így tarthatja folyton lángban férje szerelmét, melyet az élet rideg szele már a mézeshetek után kioltana; sőt joga van tetszeni még a korosabb nőnek is — már olyan értelemben tudniillik, amint az életben számtalanszor találunk szeretetreméltó mamákat és korosabb nőket, kiknek akár külséjükön, akár egyéni tulajdonaikban mindig talál az ember olyat, ami egyik-másikunknak mindig tetszik.

A tetszeni-vágyás — ha kacérsággá, hiusággá nem fajul — egyik legszebb érvényesülése a nők rendeltetésének, mert valamint a valódi értelemben vett férfi nem nélkülözheti a „becsvágyat“: ugy még kevésbé tekinthető a nő — nőnek, ha nemesebb értelemben tetszeni nem ohajt.

Különben mindezeket csak úgy közbevetőleg és bátorítólag mondtam ám el!...

Mindezek után pedig — azt hiszem — fölösleges mondanom, hogy a szépek albumában helyet foglalni nőinknek joguk van, sőt ez — honleányi szempontból — kötelességük is. S e kötelesség teljesítésével épen nem vonják magukra a magyar férfiak neheztelését, sőt inkább büszkévé teszik ezeket arra, hogy a tervezett albumban előreláthatólag kivívják a tetszését annak a sok külföldi embernek, kik az országos kiállitáson megjelenni fognak.

Szeretném még megjegyezni — s tán nem is lesznek indiskrét, ha azt azt mondom, hogy a szépek albuma nemcsak a kiváló szépek számára nyitattik meg, sőt joggal foglalhatnak ott helyet a kevésbé szépek is; így pl. az arcot tekintve, lehetnek ott fölveve az ugynevezett „csinos nők“, kik gyakorta jobban tetszenek, mint a ritka szépségek; ebbe a kategóriába sorozom én a közepszerű szépeket s a „menyecskéket“, kik az arczképen valamely specziális tulajdonukkal föltüntetve, nagyon is szépek lehetnek, pl. egy közepségségű asszonyka, háziás foglalkozása közepett, vagy a „mamaság“ idylli teendőiben stb. — lefényképezve, nagyon is hatásos képet ad. A közép- és alsó osztályok szépei saját divatu öltözékeikben s bizonyos jellemző foglalkozásaikban szintén érdekesen szépek lehetnek, s egy szép arczu nagymama szintén joggal foglalhat helyet a szépek albumában. De nem szabad onnét hiányozni a szakácsnők, szobalányok és dajkák tipikus osztályának sem. Hiszen az albumnak épen az a rendeltetése, hogy bőven tüntesse föl a szépségeket hazánk nőinek minden kategóriájából, osztály-, rang- és korkülönbség nélkül. Foglaljon helyet az albumban: a legfényesebb toilettektől kezdve — a legalsóbb néposztály oltözékéig mindaz, ami a magyar nőben érdekes szépséget mutat.

Azzal a reménnyel zárom be e sorokat, hogy az 1885-iki országos kiállitáson közszemlére teendő szépség-albumban minél több bars megyei szép nőnek arczképe legyen szerencsénk gyönyörködhetni.

Zobor.

Dr.-adminisztráció.

Hogy nem jól közigazgatnak minket, nagy a láрма, Hogy beteg épen ezért s pusztul az állami lét, Ámde miként lehet ez, hisz doktorok őrzik e létet; Jegyző, szolgabíró: doktor előnevű ma...? Hm, igaz: országunk bajait mind doktorok irtják!... Jaj... de... ha: elvesz a sok bábá között a gyerekek.

Anti-Luna.

akarja érteni, hisz' ezek R. ur véleménye szerint annak idején a fölvéti vizsgálatot jó (?) sikerrel állották ki, s alig tanított valami új, csakis kibővítése eszközöltetett annak, amit tudtak (?). Erre azon szerény észrevétel van, hogy az év elején többen visszautasították, többen pedig csak föltételesen vétettek föl a gymnáziumba, a szülők jó nagy része kérve-kérte gyermekeinek fölvételét még az esetre is, ha elégtelen előmenetel következtében az osztályt ismételni kénytelenítették.

Sok ilyen tanulóval épenséggel nem lehetett azt kibővíteni, amit tudott s így visszaeséről beszélni valószínűsége agyém, rosszakaratu tehát azon következtetés is, hogy a számtan paedagógiai tapintattal nem tradáltatt.

Ha R. ur az évről nyilvános vizsgálatokra eljő és személyes meggyőződést iparkodik magának a tanítás figyelméről szerezni, bizonyára nem kockázott volna oly tendenciózus ráfogásokat, melyek nemcsak a számtan tanárát, hanem az egész tanártestületet mélyen sértik. Ezek így lévén, egyáltalában nem érezheti magát följogosítottnak arra, hogy egyik, vagy másik gymn. tanár szakképzettségét, annálkevésbé lelkiismeretességét kétségbe merje vonni.

Midőn tehát ezen rosszakaratu föltevés ellen, a tanártestület nevében is ünnepélyesen tiltakozom, fölhívom tek. szerkesztő ur figyelmét, hogy ilyen föltevés „sem nem szép, sem nem tűrhető körülmény“, mert saját hatáskörünkben csak a fölső tanhatóság nyilatkozatát ismerhetjük és fogjuk is mindenha elismerni mérvadónak és illetékesnek, ez pedig, mint a hivatalos látogatások alkalmával fölvett jegyzőkönyvekből is kiténik, az elismerés legszebb szavaiban részesítette mindenkor a tanárkar fáradhatlan buzgalmát.

Legyen meggyőződve R. ur, hogy minket még nagyobb „érdek“ fűz az intézethez, melynek kibővítése körül szellemi, sőt anyagi tehetségünk és munkásságunk teljes latbavetésével működünk s ha Isten éltetni fog, ezentúl is működni akarunk. Ne akarja a tanárok kezéből kiragadni azon egyetlen egy fegyvert, melylyel harcolni szent kötelessége — fájdalom — oly időben, midőn egynemely szülői háztól és egynemely gazdtól

a küzdelemben kevés, vagy éppen semmi támogatásban sem részesül.

Szabady Gyula,
gymn. igazgató.

Közönség köréből.

Köszönetnyilvánítás.

Alulírott — köszönetteljes tisztelettel hozom közönségre mindazon szíves adományokat és emberbaráti tényeket, melyekkel néhai T r e n k a Pál, szerencsétlen halállal kimúlt s vagyontalan iparossegédnek végtakarítását egyesek lehetővé tenni sziveskedtek; nevezetesen pénzdományt nyújtottak: Balbach L. 1 frt, N. N. 1 frt, Belesák L. 1 frt, Medveczky O. 50 kr, N. N. 20 kr, Leidenfrost Gy. 1 frt, Kern 50 kr, Krizsányi 20 kr, Gubik Gy. 10 kr, Boleman E.-né 1 frt, Balbach Julia 20 kr, N. N. 20 kr, ifj. Leidenfrost L. 1 frt, Ulreich N. 30 kr, Szocha J. 1 frt, H. I. 20 kr, F. I. 20 kr, T. A. 2 frt, összesen 11 frt 60 kr. — Ugyanez alkalommal ingyen végeztette a harangozást nt. Szabó Lajos ref. lelkész ur, nemkülönbön díjtalanul teljesítette a lelkézi szertartást nt. Schleifer Armin ág. ev. lelkész ur s a kántori teendőket Kollár Mihály ur.

Midőn e szíves emberbaráti cselekedetükért nyilvánosan mondok őszinte köszönetet, ugyanakkor fölmlitem azon elismeréseméltó szívességét is, melyet a eszmadia-ifjuság ez alkalommal őszinte részvétél — s az iparos-hajadonok koszorúkkal tanúsítottak az elhunyt ifju irányában.

Léván, 1884. jul 16.

Beeskey József,

mint a szerencsétlenül elhalt ifju hatóságilag kirendelt segéd-gyámja.

Irodalom és művészet.

Apollo ezimén egy, havifüzetekben megjelenő zenefolyóirat került ki a sajtó alól Vágvölgyi Béla szerkesztése alatt, Nagyszombatban. A mű célja: a magyar zeneszerzők válogatott műveinek terjesztése. Előfizetési ára egész évre, a mellékletekkel együtt 6 frt. — A f. juliushavi füzet tartalma: Megnyitó. — Balogh, Kék nefelejts. — Taritzky, Népdalátirat. — Hoós, Két népdal. — Krausz, Leány-szeszély (Polka française). —

Cservenka, Csipkevirág (Polka mazurka). — Apör, Gyözelmi hangok (induló). — A jelen füzet ára 50 kr, a mellékletek nélkül. A melléklet: „Jaj be sáros ez a város“ című négyesoldalmú férfikart tartalmazza; ára: a partitúrának 2) er, az egyes szólamoknak 20 kr. Előfizetés és megrendelés Nagyszombatba, az „Olcso zeneművek“ kiadóhivatalába küldendő.

Gyümölcsészeti és konyhakertészeti füzeteket, mint e tőren legjellegesebb magyar szakfolyóiratot, melegen ajánljuk olvasóközönségünk — s különösen a kertészettel foglalkozók figyelmébe. A mű füzetekben jelenik meg 32 nagy oldalon, színes borítékban s számos, e szakba vágó képes illusztrációval, mindig hozva egy művészi kivitelű képet valamely jelesebb gyümölcs termeszethő alakjával, Szerkesztő — az orsz. nagy. gazd. egyet. meg. bizásából: Villási Pál. Előf. ára: egész évre (12 füzetre) 4 frt. (Az orsz. nagy. gazd. egyet. tagoknak csak 3 frt). Megrendelhető a kiadóhivatalban: Budapest, illóit-ut, Köztelek.

Kiállítási Lapok f. hó 15 dik száma a következő tartalommal jelent meg: A pénzügyminiszterium kiállítási pavillonja (képpel). — A háziipar, tekintettel az orsz. kiállításra. Dr. Herich Károlytól. — Az élő állatok nemzetközi időleges kiállításának részletes programja. II. — Ipar- és gyapot-világkiállítás New-Orleansban. — Kiállítási Krónika: Értesítés az elfogadott bejelentésekről. Fölszólamlások a ker. bizottságok útján. A bejelentések összehasonlítása az 1876. és 1879-ki orsz. kiállításokkal. Beépített terület. Külföldi kiállítások. — Elfogadott bejelentések. VII. vegyészeti ipar. — Nyílt levél az ipartársulati elnökökhöz az ipartestületek alakítása tárgyában. R. K. — Hirdetések.

Lévai piaciárak.

Rovatvezető: Kónya József, város-kapitány.

Buza: mmázsánként 8 frt. 20 kr — 8 frt 80 kr. Kétszeres 6 frt — kr — 6 frt. 60 kr. Rozs: 7 frt — kr — 7 frt 50 kr. Arpa: 7 frt 50 kr — 8 frt 20 kr. Zab: 9 frt 60 kr — 10 frt — kr. Kukorica: 7 frt 30 kr — 7 frt 80 kr. Bab: 9 frt — kr — 9 frt 60 kr. Lencse: 8 frt 50 kr — 11 frt — kr. Köles: 5 frt. A többi árak nem változtak.

Szerkesztői üzenet.

Kamocsay P. Köszönjük. — Jön. Th. — N. Még nem volt időnk átnézni. Ha közlésre érdemes, adni fogjuk. A. — K. Budapest. Merre és hol?! A lap még mindig Bpestre megy.

Felölös szerkesztő és laptulajdonos: **Holló Sándor.**

29. szám.

H I R D E T É S E K.

Julius 20. 1884

1763/1884. SZ.

PÁLYÁZAT.

Léva-város közönsége részéről közhírré tétetik, miszerént az üresedésben lévő városi

főjegyzői állomás

betöltésére folyó 1884. évi július 25-ére pályázat nyitattik,

Ezen álláshoz évi 600 frt. fizetés van kötve. Fölvivatnak a pályázni kívánók. miszerént szabályszerűleg fölszerelt folyamodványukat folyóévi július 22-ig a polgármesteri hivatalnak nyujtsák be.

Kelt Léván, 1884. évi jul. 1.

175. **MÁCSAI LUKÁCS,**
polgármester.

Hirdetés.

A lévai reformált egyház iskolai épületének sarok-bolti és kapcsolatos lakóhelyisége folyóévi novemberho 1-től berbe kiadó.

Bérelni szándékozók augusztushó 1-ig jelentkezzenek a gondnokságnal.

Léva, 1884. évi juliushó 8 án.

Szabó Lajos,
fogadnok.

176.3-2.

Magyar leszámítoló és pénzváltó bank.

Az aratási évad alkalmával ajánljuk a t. ez. termelők és kereskedők figyelmébe: több mint 400,000 métermázsza befogadási képességgel bíró

közraktári telepünket

Budapesten.

177.3-2

Hat raktári épület és egy nagy gabona Elevátor áll készen termények és áruk beraktározására, kezelésére, kiraktározására, vagy tovább küldésére a legjutányosabb díjak mellett.

Ajánljuk olesó kamadál mellett előleget a beraktározott, sőt már a eziműnkre földadott terményekre.

Elvállaljuk a ránk bizott termények bizományban való eladását akár a vidéki állomásokról, akár pedig raktárainkból. — Ajánljuk továbbá teljesen fölszerelt raktárainkat **Szegeden, Barcon és Temesvárt.**

Vasuti és gőzhajózási vállalatok részéről fönt elősorolt vállalataink kiváló kedvezményekkel bírnak.

Magyar leszámítoló és pénzváltó bank, Budapesten.

Kovács- és faszén

nagyban és kiesnyben mindig kapható

PREISACH SAMU kereskedésében Léván.

178. 5-2.

Ugyanott nagy raktára van

Hofher és Schrantz-féle bécsi, legfinomabb

gazdasági gépeknek

és mindennemű vasáruknak.

Hirdetés.

Szabadkézből, mérsékelt áron eladatik

egy egészen jókarban levő

csinos hintó.

Megtekinthető U hrin Pálné házában, (fogadó-utca 292. sz.) Az eladás napja f. juliushó 20-ra tűzetik, amikor a tulajdonos személyesen megjelenik a helyszínen az alku megköthetése végett.

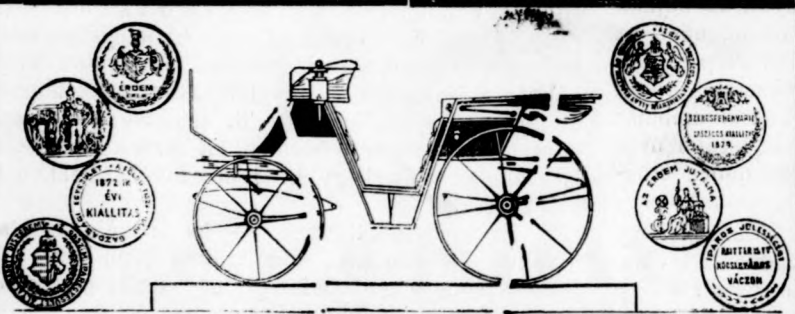
179.

Domján Lőrincz

fűszerkereskedésében, Léván

kereskedő-tanoncznak

fölvétetik egy jönevelésű fiu. 180.

REITER ISTVAN,

181. 15-9.

cs. kir. udvari kocsigyáros, VÁCZOTT,

ajánlja dusan fölszerelt legujabb modern, bármily alaku kocsijait és hintóit izlésteljesen elkészítve a lehetőleg mérsékelt árak mellett; — továbbá a legujabb alaku amer. ruganyos kocsijait, melyek rendkívül könnyűek és tartósságuknál fogva leginkább fordittatnak haszonra. Öreg kocsik kijavitása pontosan és jutányosan eszközöltetik. Megkeresésekre a kocsirajzok bérmentve megküldetnek.

RUSTON, PROCTOR és Társa

BUDAPEST, Nádor-utca 39. és 41. szám.

ajánlják a legelső díjakkal kitüntetett:

gőzmozdonyokat

fa- és szénfűtésre szabad. szalmafüttő

gőzmozdonyokat

gőzcséplőgépeiket

dobmentő

és

űszögtisztító készülékkel,

szabályozható magválasztó hengerrel.

Hoffherr-féle egyszerű és tisztító cséplőkeszleteket járgányhajtásra, nemkülönbön mindennemű gazdasági gépeket és eszközöket.

Árjegyzékek bérmentve küldetnek.

182. 10-8.